

חוק המים (תיקון מס' 5), תשל"ב-1971 *

1. לאחר סעיף 20 לחוק המים, תשי"ט-1959: (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

הוספה סימן א'
לפרק השני

סימן 1א: מניעת זיהום מים

20א. כסימן זה -

הגדרות

"זיהום מים" - שינוי בתכונותיהם של מים שבמקור מים מבחינה פיסי-קלית, כימית, אורגנולפטית, ביולוגית, בקטריולוגית, רדיואקטיבית או אחרת, או שינוי הגורם שהמים יהיו מסוכנים לבריאות הציבור, או עלולים לפגוע בחי או בצומח, או פחות ראויים למטרה אשר לה הם משמשים או נרעדו לשמש;

"מקור מים" - כמשמעותו בסעיף 2, לרבות מובילי מים פתוחים או סגורים, מאגרי מים ותעלות ביקוח;

"גורם זיהום" - מפעל תעשייתי או חקלאי, בנין כמשמעותו בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, מיתקן, לרבות מיתקן ביוב, מכונה או כלי תחבורה, אשר מיקומם, הקמתם, הפעלתם, החזקתם או השימוש בהם גורמים או עלולים לגרום לזיהום מים.

20ב. (א) חייב אדם להימנע מכל פעולה המזהמת מים או עלולה לגרום לזיהום מים, כמישרין או בעקיפין, מיד או לאחר זמן; ואין נפקא מינה אם היה מקור המים מזהם לפני אותה פעולה ואם לאו.

איסור זיהום מים

(ב) לא ישליך אדם ולא יזרים לתוך מקור מים או בקרבתו חמרים נחלים, מוצקים או נוזיים, ולא יניח אותם בו או בקרבתו.

20ג. מי שברשותו מיתקן להפקת מים, להספקתם, להובלתם, לאגירתם או להחדרתם לתת-קרקע, חייב לנקוט בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע שהמיתקן או הפעלתו יגרמו לזיהום מים.

מניעת זיהום מים
במיתקני מים

20ד. (א) למניעת זיהום מים ולהגנה על מקורות מים מפני זיהום, רשאי שר החקלאות, לאחר התייעצות עם מועצת המים, להתקין תקנות הקובעות, בין השאר, סייגים, איסורים, תנאים והוראות אחרות בדבר -

תקנות למניעת
זיהום מים

(1) - מיקומם והקמתם של גורמי זיהום שיפורטו; תקנות אלה טעונות אישור ועדת הכלכלה של הכנסת;

(2) השימוש בחמרים מסויימים או בשיטות מסויימות בתהליכי הייצור של גורם זיהום, הפעלתו והשימוש בו, לרבות תהליכי עיבוד חקלאי, וכן דישון וריסוס; תקנות אלה יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות;

* בחקבל רבנסת ביום י"א בכסלו תשל"ב (29 בדצמבר 1971); הוצעה לחוק רכזי הסבר פורסמו בה"ח 937, תשל"א, עמ' 198.

1 ס"ח השי"ט, עמ' 166; תש"ך, עמ' 10; תשכ"א, עמ' 193; תשכ"ה, עמ' 175, עמ' 191.
2 ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

(3) ייצורם, ייבואם, הפצתם ושיווקם של חמרים ומצרים מסויימים; תקנות אלה יוחקנו בהתייעצות עם שר המסחר והתעשייה ויובאו לידיעתה המוקדמת של ועדת הכלכלה של הכנסת;

(4) הסדרת התנועה והשהייה של כלי תחבורה השימוש בהם, על פני מקורות מים או בקרבתם; תקנות אלה יוחקנו בהסכמת שר התחבורה.

(ב) תקנות לפי סעיף זה אינן גורעות מן החובות האמורות בסעיף

220 ב-20.

220. (א) אדם שברשותו גורם זיהום, שהפעלתו או השימוש בו מצריח כים סילוק שפכים ממנו, חייב, על פי צו של נציב המים, להגיש לאישור תכנית המפרטת את דרך סילוקם של השפכים, מהותם וכמותם, הרכבם הכימי, הפיסיקלי והביולוגי וכל פרט אחר אשר ידרוש נציב המים לענין זה; נציב המים רשאי שלא לאשר את התכנית, או לשנותה או להתנותה בתנאים שייראו לו.

סילוק שפכים
מגורם זיהום

(ב) נצטווה אדם להגיש תכנית כאמור בסעיף קטן (א), לא יסולקו השפכים כל עוד לא אושרה התכנית, אך רשאי נציב המים להורות על דרך זמנית לסילוק השפכים, עד לאישורה של התכנית.

(ג) אושרה תכנית לסילוק שפכים, לא יסולקו השפכים אלא על פי התכנית המאושרת.

(ד) אדם שנצטווה להגיש תכנית כאמור בסעיף קטן (א) ולא עשה זאת במועד שנקבע לכך בצו, או שתכניתו לא אושרה, או שלא ביצע את השינויים בתכנית שנדרשו ממנו, או שלא מילא אחר תנאים שבהם הותנתה התכנית, רשאי נציב המים להכין למענו תכנית לסילוק השפכים, ומשעשה כן, יהיה האדם חייב בהוצאות הכנתה של התכנית; על גבייתן של הוצאות אלה תחול פקודת המסים (גביית) 1957, חוץ מסעיף 12 שבה.

(ה) לא ישתמש נציב המים בסמכות הנתונה לו בסעיף קטן (ד) אלא בתום חודש ימים מן המועד שנקבע להגשת התכנית, לביצוע השינויים או מילוי התנאים, הכל לפי הענין.

(ו) מי שלמענו הכין נציב המים תכנית כאמור בסעיף קטן (ד), לא יסלק שפכים מגורם הזיהום אלא על פי התכנית שהוכנה כאמור.

(ז) בכל הנוגע להפעלת סמכויותיו לפי סעיף זה, יקיים נציב המים התייעצות מוקדמת עם מי ששר הבריאות הסמיכו לכך.

120. שר החקלאות או נציב המים, הכל לפי הענין, רשאי להתנות תנאים בדבר מניעת זיהום מים, באישורים, ברשיונות ובהיתרים הניתנים לפי חוק זה או לפי חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח-1957.

התנאת תנאים
למניעת זיהום מים

3 חוקי איי, כרך ב', חוק קל"ז, עמ' 1374.

4 ס"ח תשי"ח, עמ' 4.

120. (א) נרצה נציב המים כי נגרם זיהום מים, רשאי הוא לצוות על מי שנגרם לאותו זיהום, לעשות את כל הדרוש להפסקת זיהום המים, להחזרת המצב לקדמותו לפני שנגרם הזיהום ולמניעת הישנותו של זיהום המים, הכל כפי שיפורט בצו.

(ב) לא נתמלאו הוראות צו לפי סעיף קטן (א) תוך זמן סביר שנקבע בצו, רשאי נציב המים לעשות את כל שפורט בצו, ומשעשה כן, יהיה מי שנצטווה ולא מילא אחר הוראות הצו חייב בהוצאות הכרוכות בכך; על גבייתן של הוצאות אלה תחול פקודת המסים (גביה) חוץ מסעיף 12 שבה.

צו הפסקה

20. (א) נציב המים רשאי לצוות על הפסקת הפקתם, הספקתם או צריכתם של מים או צמצומן, או להימנע מהקצבתם (להלן – צו הפסקה), לאדם אשר גרם לזיהום מים, או לא שעה להוראה שניתנה לו על פי הוראות סימן זה, או הפר הוראה מהוראותיו של סימן זה או תקנה או צו לפיו, לאחר שהותרה על כן, ובלבד שלא יישללו ממנו על ידי כך מי שתיה.

(ב) צו הפסקה יעמוד בתקפו כל עוד לא נפסק הזיהום, לא הוחזר המצב לקדמותו כפי שהיה לפני שנגרם הזיהום וכל עוד לא ננקטו צעדים למניעת הישנותו של זיהום המים; אולם רשאי נציב המים לבטל את הצו, בין בתנאים ובין בלא תנאים, אם הוכח לו כי מי שאליו כוון הצו מבצע את כל הדרוש להפסקת זיהום המים, להחזרת המצב לקדמותו ולמניעת הישנותו של זיהום המים, או אם ניתנה לו מאת מי שאליו כוון הצו ערובה להנחת דעתו, לביצוען של הפעולות האמורות תוך זמן סביר.

(ג) היה בצו הפסקה כדי לפגוע בצרכניו של ספק שאליו כוון הצו, לא יינתן הצו אלא לאחר שנציב המים הסדיר הספקת מים תקינה לאותם צרכנים, כל עוד הצו בתקפו ובתנאים שקבע.

צו הפסקה במקרים מיוחדים

20. מצא נציב המים כי נגרם זיהום מים בנסיבות שאין לאדם שליטה עליהן, או כי צפויה סכנת זיהום כאמור, והדבר מחייב, בין השאר, מתן צו הפסקה, לא יינתן צו הפסקה, אלא לאחר שנציב המים הסדיר, ככל שיש אפשרות לכך ובתנאים שקבע, הספקת מים תקינה, כל עוד הצו בתקפו, לכל מי שהופסקו או צומצמו לו המים כתוצאה מצו ההפסקה.

סממית חירום

20. שוכנע נציב המים כי נגרם זיהום חמור של מים או כי צפויה סכנת זיהום חמור של מים, והדבר מחייב, בין השאר, להפסיק או לצמצם מיד הפקתם, הספקתם או צריכתם של מים ממקור מים פלוני, רשאי הוא לנקוט כל האמצעים שייראו לו בנסיבות הענין, כדי להפסיק או למנוע את זיהום המים או את תוצאותיו, ולשם כך רשאי הוא להשתמש בכוח במידה הדרושה לענין.

צו הרשאה

20. (א) שוכנע נציב המים, לאחר החייעצות עם מי ששר הבריאות הסמיכו לכך, באחת מאלה:

(1) כי פעולה מסויימת נועדה לסייד המים, לשיפור איכור תם, לחיטוי, למיחולם, למניעת סכנה לציבור וכיוצא באלה, או להולכת חמרים במים לצורך שאישר מראש נציב המים;

(2) כי נסיכות הענין אינן משאירות ברירה אלא לאפשר
סילוק שפכים למקור מים מסויים לתקופה קצובה שתפורש;

לא יראו את הפעולה או את סילוק השפכים כויהום מים כמשמעותו בסימן
זה, אם נעשו בהתאם לצו הרשאה שנתן לענין זה נציב המים.

(ב) בצו הרשאה רשאי נציב המים לקבוע תנאים, סייגים ומגבלות,
בין בעת נתינתו ובין במרעד מאוחר יותר, ומשעשה כן יהיה מי שניתן לו
צו ההרשאה חייב לפעול בהתאם לתנאי הצו, לסייגיו ולמגבלותיו.

(ג) צו הרשאה לענין סעיף קטן (א) (2) יהיה צו אישי ומנומק
ויעמוד בתקפו שנה אחת, אולם רשאי נציב המים להאריך מפעם לפעם,
מסיבות שיפורטו.

(ד) נציב המים, לאחר התייעצות עם מי ששר הבריאות הסמיכו
לכך, רשאי לבטל את צו ההרשאה, או לשנות את תנאיו, סייגיו ומגבלותיו,
אם השתנו נסיכות הענין, או אם מצא כי טובת הציבור מחייבת זאת, או
נוכח כי הופר הצו או הופרו תנאיו, סייגיו או מגבלותיו.

(ה) נציב המים ימסור לועדת הכלכלה של הכנסת דין-חשבון
על צורי הרשאה שנתן, במרעדים שחקבע ועדת הכלכלה, ולפתוח פעם
אחת בשנה.

(ו) רשימת צורי ההרשאה שנתן נציב המים תהיה פתוחה לעיון
הציבור ללא תשלום.

20. (א) שר החקלאות או נציב המים, הכל לפי הענין, רשאים להעניק
סמכויות לפי סימן זה או כל חלק ממנו, למעט הסמכות להתקין תקנות
בנות פועל תחיקתי והסמכות לתת צורי הפסקה או צורי הרשאה, לרשות
מים, לרשות ניקוז, לרשות מקומית או לאיגוד ערים (להלן בסעיף זה –
רשות), בכל הנוגע למניעת זיהום מים בתחומיהן.

הענקת סמכויות

(ב) רשויות כאמור בסעיף קטן (א) בעלות ענין משותף למניעת
זיהום מים בתחומיהן, רשאיות להתאגד בתאגיד על מנת שיוענקו לו
הסמכויות למניעת זיהום מים בתחומיהן של הרשויות כאמור.

(ג) הענקת סמכויות כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) תיעשה
בהסכמת הרשות אשר לה מוענקות הסמכויות, ובמקרה של הענקת סמכויות
יות לרשות מקומית, לאיגוד ערים, או לתאגיד של רשויות כאמור בסעיף
קטן (ב) הכולל בתוכו רשות מקומית או איגוד ערים – גם בהסכמת
שר הפנים.

(ד) בעת הענקת סמכויות כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב),
יקבעו שר החקלאות או נציב המים, הכל לפי הענין, בצו, את הסמכויות
המוענקות כאמור.

(ה) הוענקה סמכות לרשות כאמור בסעיף קטן (א), או לתאגיד
של רשויות כאמור בסעיף קטן (ב), יהיו הרשות או התאגיד מוסמכים
לפעול לשם ביצועה של אותה סמכות, על אף כל הגבלה הקיימת על פי
דין או באופן אחר.

הוראות בדבר
איכות מים

20ג. (א) שר החקלאות רשאי, לאחר התייעצות עם מרעצת המים, לקבוע בתקנות הוראות בדבר איכותם של מים למטרות שונות, לרבות מי שטפונות ומי שופכין, אך למעט איכותם התברואית של מי שתיה, כמשמעותם בחלק זה לפקודת כריאות העם, 1940.

(ב) תקנות כאמור בסעיף קטן (א), במידה שהן נוגעות לכריאות הציבור, יותקנו לאחר התייעצות עם שר הכריאות.

(ג) הותקנו תקנות כאמור בסעיף קטן (א), לא יתיר נציב המים הפקתם, הספקתם וצריכתם של מים, למטרות ולשימושים השונים, אלא לפי התקנות האמורות, ורשאי נציב המים לאסור את ההפקה, ההספקה או הצריכה של מים שאינם לפי התקנות האמורות, או לשנות את מטרותם של המים, ובלבד שיהיו ראויים לאותה מטרה.

שמירת חובת

20ד. הוראות סימן זה באות להוסיף על הוראות כל חיקוק אחר הנוגעות לזיהום מים, ולא לגרוע מהן.

צווים כלליים
ומיוחדים

20טו. צו לפי סימן זה יכול להיות כללי או לאדם מסוים, לסוג של בני אדם, לגבי גורם זיהום מסוים, לגבי סוג של גורמי זיהום או לגבי חלק מגורם זיהום, והוא אם לא נאמר אחרת בסימן זה.

שטח תחולה

20טז. תקנות וצווים לפי סימן זה יכול שיחולו בכל שטחה של המדינה או בחלק ממנה, או לגבי מקור מים מסוים, הכל לפי המפורט בתקנות או בצווים; על צו שהחל על חלק מן המדינה תימסר הודעה מוקדמת לוועדת הכלכלה של הכנסת.

פעולות הנוגעות
למי שתיה

20יז. אין בהוראותיו של סימן זה כדי לגרוע מן האמור בחלק זה לפקודת כריאות העם, 1940, בכל הנוגע למי שתיה.

זכות ערר

20יח. (א) הרואה עצמו נפגע מהפעלת סמכויותיהם של שר החקלאות או של נציב המים על פי הוראות סימן זה או מסירובם להפעיל סמכויותיהם כאמור, או מהפעלת סמכות שהוענקה לרשות או לתאגיד של רשויות כמשמעותם בסעיף 20יב או מסירוב להפעיל סמכות כאמור, רשאי לערור על כך לפני בית הדין תוך עשרים ואחד יום מיום שגודעה לו הפעלת הסמכות או הסירוב לעשות כן.

(ב) הגשת ערר לפי סימן זה לא תעכב את ביצוע הפעולה שעליה עוררים אלא אם הורה בית הדין לעכבה, אולם לא ייגבו הוצאות, במקום שהותרה גבייתן לפי הוראות סימן זה, אלא לאחר שבית הדין פסק בערר ולפי תוצאותיו של פסק זה.

(ג) אין באמור בסעיף קטן (ב) כדי לפגוע באמור בסעיף 153.

תקופת מעבר

20יט. (א) בהפעלת סמכויותיהם על פי סימן זה, רשאים שר החקלאות או נציב המים, הכל לפי הענין, להתחשב בתקופת הזמן הדרושה לדעתם, בהתאם לנסיבות המקרה, לאפשר לכל אדם, לרבות מי שברשותו גורם זיהום, להתאים את פעולותיו או את גורם הזיהום שברשותו לנסיבות שנוצרו עם פרסום סימן זה.

(ב) תקופת הזמן האמורה בסעיף קטן (א) לא תעלה על ששה חודשים מיום כניסת סימן זה לתקפו.

חובת דיחה
20. נציב המים ימסור לועדת הכלכלה של הכנסת מדי שנה דיין-וחשבון על מצב זיהום המים, ועל הפעולות שנקטו למניעתו.

היקף סעיפים
8, 9 ו-156
וביטול סעיף 10

2. (א) בסעיף 8 לחוק העיקרי, הגדרת "זיהום מים" – תימחק.

(ב) בסעיף 9 לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (2), המלה "זיהומים" – תימחק;

(2) בפסקה (3), במקום "מדלדולו ומזיהומו" יבוא "ומדלדולו";

(3) בפסקה (4), במקום "דלדולו וזיהומו" יבוא "ודלדולו".

(ג) סעיף 10 לחוק העיקרי – בטל.

(ד) בסעיף 156 (א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) עבר על הוראה מהוראות סימן א' לפרק השני."

חיים גבתי
שר החקלאות

ינאל אלון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
ממלא מקום ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

